

Änglar finns

Ponera att jag får diarré! Så tänkte 90-åriga Lizzy i TV-programmet Uppdrag granskning som visades i somras. Hon låg handikappad i sin säng efter en hjärtinfarkt. Varje morgon klockan nio och varje eftermiddag klockan fyra kom hemsamariten för att hjälpa henne till toaletten, bland annat.

Lizzy är en ovanligt modig och tuff kvinna som ställer krav och hävdar sin rätt. Trots att hon befinner sig i livets slutskede där man, enligt vissa, bara kan acceptera sitt öde och vara tacksam för det man får.

Tack vare sin envishet fick hon till slut igenom en rullstolspromenad. Den första på mycket lång tid. Att få andas frisk luft och få komma ut då och då borde väl i alla fall vara en mänsklig rättighet – för alla. Oavsett var i livet man befinner sig.

Hade hon inte stått på sig hade hon, precis som så många andra äldre och ensamma människor i Sverige, snällt fått stanna i sängen.

Det är så sorgligt att vi med vårt överflöd inte kan visa våra äldre mer respekt och ta hand om dem så som de tagit hand om oss och byggt upp den välfärd som vi nu kan njuta av.

Min ilska är inte riktad mot personalen utan mot samhället och beslutsfattarna som enligt min mening inte prioriterar vården av äldre. Det är inte vårdarnas fel att de är underbemänskade och otillräckliga.

Jag grät när jag i programmet såg hur gamla människor blev kränkta och bortglömda, men jag blev också rörd av hur en invandrare från Tunisien, som jobbade som vårdare, tog

hand om Lizzy. Hans medmänsklighet och värme när han klappade hennes kind tror jag betydde mer än slangar och mediciner för hennes läkning.

Han fick mig att tänka på alla dessa vårdande änglar som tidspressade och trötta ändå har förmågan att ge en ensam åldring ett ögonblick av gemenskap, en lätt beröring och en varm blick. Som mitt i bestyren kommer ihåg att de möter en annan människa. Någon med integritet, med egna tankar och känslor. Någon som mot sin vilja blivit beroende av andra efter att ha levt ett helt liv där de klarade allt själva.

Min mamma var sjukvårdsbiträde på ett ålderdomshem i över 35 år. Det ansågs väl inte så "fint" och lönen var mycket blygsam. Det kändes som att hon jobbade jämt eftersom schemat bara tillät varannan helg ledigt och många jular och andra högtider fick firas utan henne. De lediga dagarna mitt i veckan gick åt till städning och tvätt i vårt hem. Inte såg jag henne som en hjälte då, men det är ju precis vad hon var.

Även om media oftast visar bilder när vi misslyckas med vården måste vi tro på att det inte är så. Att det finns tusentals vårdare som varje dag betyder väldigt mycket för de som är sjuka och gamla. Kompetenta och godhjärtade människor som inte ger upp, trots att bördan blir tyngre och kritiken vassare. De är de verkliga hjältarna men får sällan några feta rubriker i tidningen.

Och till slut hamnar vi också där, i livets slutskede. Både du och jag och de som bestämmer. Om vi får möta vår ängel där och då kanske beror på vilka beslut vi tar i dag. ●

September 2003

